

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ НАВИЧОК ПЕРЕКЛАДУ В МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ І ПРАВОВИЗНАВЦІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНИХ МОВ

Дзевицька Л. С.

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних та загальноправових дисциплін Криворізького навчально-наукового інституту
Донецького державного університету внутрішніх справ,
м. Кривий Ріг, Україна*

Романенко О. В.

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри міжнародних відносин
Державного університету економіки і технологій,
м. Кривий Ріг, Україна*

Анотація: У статті наголошено на важливості розвитку навичок перекладу при вивченні іноземної мови у вишах нелінгвістичного профілю. Описано проблеми, з якими найчастіше стикаються студенти і курсанти при перекладі іноземних слів. Надано психологічні особливості сучасних студентів, їх схильність до аутизації та вплив психологічної поведінки молоді на формування навичок перекладу. Підкреслено роль мотивації у навчальному процесі. Розкрито мотиваційну роль рольової гри в навчанні мови. Зауважено на необхідності використання інформаційно-комунікативних технологій у навчанні і обґрунтовано корисність їх застосування для формування навичок перекладу.

Ключові слова: навички перекладу, рольова гра, мотивація.

Удосконалення навичок перекладу при вивченні іноземної мови у вищі нефілологічного профілю останнім часом набуває все більшого значення. Насамперед це можна пояснити зростанням ролі особистих контактів представників різних професій, зокрема, на міжнаціональному рівні. Впевнений курс України до європейської інтеграції забезпечив стійку мотивацію до вивчення іноземних мов у довоєнний час, а воєнна агресія з боку Російської Федерації розвинула міжнародні контакти України і вивела на якісно новий рівень спілкування фахівців економічної, юридичної та правозахисної сфер. Набуті навички перекладу з іноземної мови дають можливість спілкуватись на рівних із представниками цивілізованих країн, які підтримують нашу державу, вивчати публікації зарубіжних дослідників з метою отримання нової інформації зі своєї спеціальності, заглиблюватись в сутність наукових робіт і самостійно оформлювати результати власних досліджень іноземною мовою. Є безперечним той факт, що у сучасному суспільстві знання іноземної мови, додатково до забезпечення спілкування з іноземними фахівцями, розглядаються як надійний трамплін до подальшого професійного зростання. Тому, проблема розвитку навичок перекладу в майбутніх економістів і правознавців стає дедалі актуальнішою.

Переклад вимагає швидкості, спонтанної реакції, впевненості у своїх знаннях. Він передбачає вміння знаходити найкращий, найоптимальніший варіант перекладу слова з набору кількох значень і швидко й невимушену реакцію навіть у тих випадках, коли чіткий і вірний переклад слова або фрази є невідомим. Однак, навички перекладу передбачають впевненість і невимушеність у донесенні змісту висловлювання до співрозмовника шляхом підбору і вмілого використання вивченого. У тому випадку, коли студент не знає вірного перекладу слова, він має його пояснити, або «розтлумачити». Наголосимо зайвий раз на тому, що різниця між письмовим і усним перекладом на або з іноземної мови відображена навіть у назві професій: translator — письмовий перекладач (той, хто перекладає) і interpreter (той, хто розтлумачує), — перекладач усний. Невдалий переклад окремого слова або цілої фрази значно

погіршує сприйняття загальної інформації, нерідко призводить до спотвореного розуміння висловлювання і дуже заважає спілкуванню. В усному спілкуванні швидкість перекладу набуває неабиякої значущості. Підвищити швидкість перекладу можливо постійним тренуванням, опрацюванням нових лексичних одиниць і їх регулярним застосуванням у мовленнєвій діяльності. Прокручуванням і відтворенням ситуацій повсякденного життя засобами використання, передусім, рольових ігор.

Рольова гра є, безсумнівно, дуже корисною організацією навчальної діяльності. У підготовці майбутніх поліціантів, приміром, використання рольової гри дозволить привчати їх до виконання швидко, чітко і вірно найуживаніших команд, залучить до використання англійської мови, дозволить зануритися у майбутню професію з усіма її перевагами і недоліками. Професійна лексика поліції дозволяє розглянути англійську розмовну мову з зовсім іншого ракурсу, привчитись до невимушеного її застосування, відчувати себе «як риба у воді», розвивати навички спілкування та водночас відпрацьовувати команди.

Додатково до розвитку навичок перекладу, усного передусім, рольова гра має неоціненний мотивуючий потенціал. Слід зауважити, що ефективність використання навчальних ігор визначається наступними моментами: гра забезпечує гнучкість і надійність навичок, що формуються, загострюючи розумову діяльність і емоційно забарвлюючи її. У грі всі учасники спочатку рівні, а результат залежить від гравця, його особистісних якостей. Ситуація успіху створює сприятливий емоційний фон і розвиває пізнавальні інтереси. У грі не отримана вчасно відповідь активізує розумову діяльність учня і неодмінно наштовхує його на пошук відповіді. У такий спосіб розвиваються пізнавальні мотиви. На заняттях у нелінгвістичному ВНЗ, навіть за умови чіткої регламентованості занять, конче необхідно знаходити час для ігор — лексичних, фонетичних, граматичних і, звичайно, рольових. Використання рольових ігор не тільки робить заняття яскравішим і цікавішим, але й дозволяє

досягти основної мети навчання іноземної мови — формування комунікативної компетенції.

Важається, що сучасна молодь, в більшості, має ознаки починаючого аутизму. Змушують турбуватися способи взаємодії підростаючого покоління зі оточуючими. Постійно занурені у себе та нездатні спілкуватися навіть зі своїми однолітками. Відчуження для сучасної молоді виступає своєрідним захистом та способом десоціалізації. А вивчення дисципліни «Іноземна мова», навпаки, спрямоване на формування здатності до комунікації в усній та письмовій формах українською та іноземною мовами для вирішення завдань міжособистісної та міжкультурної взаємодії. А середньостатистичний портрет сучасного першокурсника характеризується наступними індивідуально-психологічними особливостями: не дуже самостійний, не має навичок самоорганізації, некритичний до своїх дій, більш чутливий до зауважень, ніж заохочення. Ми вимушені констатувати, що сучасні першокурсники потребують організуючої та направляючої (або контролюючої) допомоги викладача. Вони мають нагальну потребу у зовнішньому контролі. Проте, є і позитивні риси в молоді сьогодення. Сучасні студенти легко орієнтуються у світових інформаційних ресурсах і швидко знаходять потрібну інформацію. Комунікативна спрямованість навчання, як важлива направляюча вивчення іноземної мови, спонукає викладачів продумувати заздалегідь ті конкретні ситуації, які допоможуть їм у майбутній професійній діяльності. Звичайно, студентам і курсантам буває важко уявити, в якій ситуації вони могли б застосувати свої знання з іноземної мови з огляду на загальний характер їхньої служби. Для усвідомлення корисності від вивчення іноземної мови необхідно задіяти їх уяву, надавши практичний вектор використання набутих знань і вірно формулюючи поставлені завдання. Швидке реагування та вірне розуміння поставлених задач є особливо важливою для майбутніх поліціантів, бо їх професійна діяльність міцно пов'язана з прискореною реакцією на навколишні події. Використання різних видів словників – друкованих, електронних, Google перекладачів та інших може привести до надмірного захоплення цими

допоміжними засобами, які, дуже ймовірно, перетворюють студентів у дуже «словниково» залежних осіб. Ці останні, призвичаївшись до використання не власної пам'яті, а обсягу пам'яті комп'ютерної програми або великої кількості різноманітних додатків, у майбутньому навряд чи стануть незалежними користувачами і при будь-якій нагоді будуть покладатися на книжкові або комп'ютерні знання. Однак, невдале використання словників може привести до невірного використання лексичних одиниць. Тому студентів необхідно привчати до того, що контекст відіграє вирішальну роль у визначенні правильного варіанту слова. Саме контекст підказує, який варіант перекладу буде оптимальним. Переклад слова окремо від контексту може ввести в оману співрозмовника, не кажучи про те, що можна навіть стати посміховиськом, вживаючи слова у невірному контексті. Іноді трапляються абсолютно безглузді помилки у використанні неправильно написаних слів, які словник сприймає і перекладає абсолютно по-іншому, якщо їх орфографія не відповідає вірному варіанту.

Якість знань, умінь та навичок з іноземної мови безпосередньо пов'язана з рівнем мотивації. Мотивація підвищиться з активним використанням інформаційно-комунікативних технологій і різноманітного ілюстративного матеріалу — малюнків, плакатів, фотографій тощо. На думку Волошиної (2014), у такий спосіб відбувається вплив відразу на кілька видів пам'яті — зорову, слухову, емоційну та моторну. Застосування мультимедійних презентацій у навчальному процесі дозволяє проводити заняття на якісному рівні, а також дає можливість, за відсутності природного мовного середовища, створити умови, які максимально наближені до реально побутового спілкування іноземними мовами. Створення великої кількості опор змістовного, мовного та мовного характеру дозволяє знизити труднощі, які зазнають як студенти, так і курсанти, і значно підвищує ефективність формування навичок перекладу.

Список використаних джерел:

Волошина, Г. Г. (2014). Шляхи підвищення мотивації у навчанні іноземним мовам студентів немовних вищих навчальних закладів. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Педагогіка, психологія, філософія*, (199 (1)), 74–78.

Руденко, Н. О. (2023). *Підготовка студентів економічних спеціальностей до фахової діяльності у процесі вивчення професійної англійської мови : кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «магістр» : спец. 035 «Філологія»; ЧНУ ім. Петра Могили. Миколаїв.*
<https://krs.chmnu.edu.ua/jspui/handle/123456789/2782>

Conference section: EDUCATION. PEDAGOGY.

Część konferencyjna: EDUKACJA. PEDAGOGIA

A VIEW OF THE PROBLEM OF VALUE – ORIENTED SCIENCE EDUCATION

Dimova Daniela

Doctor, Assistant Profesor

Sofia University, Department of information and in-service teachers training

danielamitkova@mail.bg

Abstract: This article presents elements of theoretical grounds of value-oriented teaching in natural science school subjects. Valuable dimensions of scientific knowledge and scientific style of thinking are discussed in educational context. As values of science we treat the whole of philosophic, historical, methodological, theoretical, socioecological and ethical ideas, questions, problems of scientific knowledge as process and results. Presented are specific methodological decisions (Axiological problems), linked to the curriculum in natural sciences.